

voor Metzelaar te zijn binnengekomen bij de Raad van Bestuur van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam, met een introductie van de toenmalige voorzitter van het genootschap 'Hierdoor tot Hooger', Jan van Harderwijk (1790-1858) (zie diens necrologie door G. van Rijn in *Handelingen van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde 1859*, blz. 87-93).

De Raad, die gerechtigd is tot het afgeven van getuigschriften voor tekenonderwijzers, acht dit echter niet zijn taak. Van Harderwijk schrijft dat, 'daar een examen gewoonlijk wel vereischt wordt vooral voor dezulken die geene openbare bewijzen van bekwaamheid hebben geleverd', het hem aangenaam zou zijn dat door middel van de bijgaande plans en tekeningen aan Metzelaar een attest van die waarde zou worden uitgereikt *zonder zich aan een examen te hoeven onderwerpen*. 'Metzelaar is reeds genoeg bij bouwkundigen bekend dan dat wat zijn bouwkundige verdiensten betreft, deze eenigszins zouden kunnen worden betwijfeld'. Metzelaar heeft namelijk in 1845 de tweede prijs behaald voor zijn ingezonden tekeningen ter opbouw van de Zuiderkerk te Rotterdam. De eerste prijs kreeg A.W. van Dam, die de bouwmeester werd.

Johan Frederik Metzelaar stond aanvankelijk onder invloed van Schinkel. Na ca. 1860 veranderde zijn neo-classicistische stijl in een meer romantische. Later, bij de bouw van gevangenissen vooral, deed hij zich ook kennen als 'constructeur' (ijzerconstructies).

Aan zijn werken te Rotterdam werd o.a. aandacht besteed in *Bouwkundige Bijdragen XIV*, blz. 245; *XV*, blz. 143, 258, 373; *XVI*, blz. 179; in het *Bouwkundig Weekblad 1897*, no 5 en in *De Opmerker, 1883*, blz. 423 en *1897*, blz. 133.

NASCHRIFT

Het onderwijs in het lijn- en bouwkundig tekenen werd waarschijnlijk gegeven door *J.C. van Bork*, een oud-leerling van de stadstekenschool te Haarlem. Wanneer deze laatste in 1858 35 jaar bestaat wordt in een terugblik als oud-leerling genoemd: *J.C. van Bork*, (thans) onderwijzer in de bouwkunde aan de stadstekenschool te Rotterdam.

De lessen in waterbouwkunde werden gegeven door *W.C. van Goor*.

In de geschiedenis van de beeldende kunst en van de bouwkunst werd les gegeven door *J.F. Metzelaar* (zie Bijlage III).